

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio Practica ...

Unà cum Rubricis ejusdem Missæ brevibus Notis illustratis

De SS. Missæ Sacrificio Juxta Ritum Romanæ Ecclesiæ offerendo - Unà
cum Rubricis ejusdem Missæ brevibus Notis illustratis

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1676

Tit. II. De Missis votivis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48307](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48307)

vantus, Arnaudus, & Bauldrius monent, hanc lotionem extra gradum Altaris etiam in privata Missa faciendam esse; quia tamen omnes ferè in nostris partibus supra gradum lavant, poterit se eisdem Celebrans accommodare; attendat tamen, ne tergum in hac lotionem Venerabili obvertat; sed potius se nonnihil ad latus vertat, ut quasi Altare aspiciat.

VI. In benedictione Populi dicto *Omnipotens DEVS*, genuflectit, & in latere Evangelij benedicit, non perficiens circum, sed vel ad medium rediens iterum genuflectit (ut multi graves viri malunt) vel statim ad latus conversus (ut cum Gavanto plerique Rubricistæ monent) signat librum aut tabellam ultimi Evangelij, & nullo modo Altare.

VII. Quando datur Populo Benedictio cum Sacramento, format Crucem nihil dicens. Rituale Romanum. NB.

VIII. Quando exponitur Ven. Sacramentum pro Oratione 40. horarum, Missa solemnis dici debet de eodem, prout inter Missas votivas assignatur cum unica Oratione, *Gloria & Credo*, quia est publica causa; non tamen de eo dici debent Missæ privatæ, si est Festum Duplex aut de Præcepto. Si in Festo primæ Classis vel secundæ, vel Dominica Privilegiata fiat hæc comprecatio, Missa de Festo, vel de Dominica dicenda est cum Commemoratione SS. Sacramenti, si unica tantum dicatur Missa; si verò plures, & earum aliquæ de Festo vel Dominica dicantur, poterit Missa Solemnis de Venerabili sine Commemoratione Festi aut Dominicæ cantari. Gavant. p. 2. tit. 14. n. 4.

TITULUS II.

DE MISSIS VOTIVIS.

Missa Votiva propriè loquendo juxta Gavantum & alios Mea dicitur, quæ ex voto, id est, arbitrio Sacerdotis celebratur, & nullo modo ab Ecclesia aut Rubricis præscribitur. Unde, ut alibi jam monui, non bene aliqui dicunt, omnem illam Missam Votivam esse, quæ ab Officio discordat, cum Missa Rogationum Feriâ II. & Vigiliæ infra Octavam etiam discordet ab Officio, nec tamen Votiva propriè dici queat. Porro tria de his Votivis queri possunt. 1. Quando dici queant.

queant. 2. Quæ Missa dici debeat. 3. Quæ partes in
catholici Missa retinendæ vel omittendæ sint.

§. I.

Quo tempore dici possint.

I. **U**T quæstio hæc, quæ non parùm vexat novos Sacerdo-
tes, experienciâ teste, solidè, clarèque ex probatorum
Authorum sensu resolvatur, per aliquot pronuntiata decide-
tur. Itaque ut certiora ab incertis sejungantur, certum est in-
primis, posse per consuetudinem, maximè etiam à sede A-
postolica approbatam, introduci, ut quotidie Votiva, v. g.
de B. Virgine legatur, sic enim P. Gobat *tr. 3. Cas. 21. n. 720.*
testatur, de facto in Cathedrali Ecclesia Constantiensi quo-
tidie post matutinas horas, etiam in die Paschatis, Officium
de B. Virgine cantari, eamque consuetudinem legitimè in-
troducendam probat Layman. *tr. 5. c. 1. n. ult.*

II. Certum est pariter, posse loco Missæ principalis, se-
Conventualis, Missam votivam dici, infra hebdomadem
quocunque die, quando Officium fit de Feria minore, cum
debita ejus commemoratione, (exceptis scilicet Ferijs Ad-
ventus, Quadragesimæ, Quatuor Temporum, Rogationum
& Vigiliarum) & quando non est resumenda Missa Domini-
cæ præcedentis, suo loco celebrari impeditæ. Rub. *tit. 4. n. 5*
(De anticipandis Dominicis idem esset judicium, de quibus
hic quidem non est sermo, quia in Ferias per se exceptas inci-
dent.) Notandum est tamen, in hoc casu Missam votivam
ordine dierum, prout in fine Missalis, cuique diei sua assigna-
tur, dici debere; non autem ad libitum Cleri, aut Laicorum
quamcunque votivam promiscuè dici posse. Gavant. *p. 1*
tit. 4. in fine.

III. Certum est quoque Missas votivas, pro Missis pri-
vatis, infra hebdomadem dici posse pro arbitrio Sacerdotis,
quocunque die non est Duplex, cum commemoratione ejus,
de quo est factum Officium, & Festi Simplicis, eo fortè die
occurrentis. Rubr. *ibid.* Id tamen, quod hoc & præcedenti
loco dictum est, passim non fiat, & non nisi rationabili de cau-
sa, ut Rubrica monet.

IV. Certum etiam est, in Dominicis, à Rubricis ejusmodi

Missas votivas prohiberi, uti colligitur tum ex *cit. tit. 4.* ubi dicitur *aliis diebus infra hebdomadem*: tum ex Rubrica post votivas Missas de B. Virgine, ubi expressè dicitur, alias Missas votivas, quæ subjunguntur, posse extra Dominicas & Festa Duplicia dici. Intelligi tamen debet per Dominicam, ea, quæ à Populo celebratur. Gavant. *p. 1. tit. 4. litt. O.* Hinc infra hebdomadem, cum Missa Dominicæ, quæ suo loco celebrari impedita fuit, resumitur, vel anticipatur, Missa quidem votiva eo die dici poterit, sed privata; non autem loco Missæ principalis, ut supra *n. 2.* dictum est.

V. Certum est easdem Votivas etiam ijs diebus prohiberi, quibus Missa de Duplici Festo fieri non potest, quales sunt dies infra Octavam Epiphaniæ, Paschatis, Pentecostes, Feria IV. Cinerum, Feriæ omnes Hebdomadæ majoris, Vigiliæ Nativitatis & Pentecostes, uti S. Rituum Congregatio 28. Aug. 1627. decrevit. apud Gavant. *p. 1. tit. 4. litt. O.* Et novo Decreto Clementis X. die 21. Junij 1670. prohibentur omnes votivæ infra Octavam Corporis Christi. His ergo suppositis, quæstio inter Rubricistas in eo solum versatur, an prohibitio ista consilij tantum, an verò etiam præcepti sit: item an rigidè adeò sit facta, ut propter rationabilem causam etiam in supradictis diebus votivam Missam dicere non liceat, ad quas breviter ex aliorum potiùs sensu, quàm meo respondebo.

VI. Etsi per se loquendo illud sacrum sit legendum, quod Rubricæ præscribunt: hæ enim ad minimum vim Consilij valde prudentis & pij sortiuntur, (cui meritò se quisque conformare debeat, teste P. Gobat *n. 701.*) probabile tamen est, prædictas Rubricas sub nullo præcepto, atque adeò nec peccato, si scandalum absit, obligare, uti idem Author cum Suar. Dicastillo, Bonac. Reginald. Pax Jordano, & alijs docet, quia nec lex ulla Scripta, nec consuetudo, nec alia auctoritas allegari potest, per quam ejusmodi obligatio sit introducta; & Pij V. Bulla vetans *alio Ritu*, quàm Missale præscribat, celebrari, facilè explicari potest, de alijs formis Missalium, uti in simili de Breviario respondent Authores.

VII. Pro causa publica potest Missa votiva dici in omnibus Festis etiam Duplicibus (modò non sint primæ Classis) ita Gavantus *p. 1. tit. 4. litt. O.* cum Diana & pluribus apud hunc *cit.* Causam autem publicam vocat *cit.* Author *p. 1.*

dit. 8. litt. B. eam, pro qua totus Clerus cum Episcopo (intellige, ubi hic reperitur) convenire solet, quales sunt, si votum pro malo gravi avertendo factum sit exolvendum, aut gratiæ pro accepto aliquo grandi beneficio solemniter sint agenda, aut comprecatio quadraginta horarum instituta &c.

VIII. Seclusâ speciali prohibitione probabile est, ob quamcunque *rationabilem* causam licitum esse, Missas votivas in quovis Festo Duplici, non majori saltem, legere. Ita P. Gobat n. 708. cum Henriquez, Tannero & alijs. Porro pro causa rationabili ipse sequentes agnoscit. 1. Ut satisfiat Fundationi, quemadmodum multi sentiunt. 2. Juxta alios, & nominatim juxta Jordanum n. 500. *promissio & stipendium* acceptum pro certa Missa. 3. *Malum publicum* vel *privatum* avertendum, *bonumve* procurandum. 4. Quando Sacrum ordinarium est valde longum, & nequit sine incommodo notabili vel Sacrificantis, vel Audientis dici; quo modo facilè permittenda est mutatio Missæ, in qua Passio Dominica legitur, in Votivam de Passione, si Audiens vel Sacrificans debilitate capitis, oculorum, pedum, viscerum laboret. Tambur. l. 2. c. 6. §. 1. n. 12. 5. Singularis devotio vel Facturi, vel Auditori sacrum. Dico *Singularis*: si enim vulgaris sit, melior est conformatio cum Rubricis, quia per subjectionem gratius DEO obsequium præstatur. Dicast. d. 4. n. 28.

IX. Infra Octavas B. Virginis non convenit dicere Votivam de eadem, sed si fiat Officium de Octava, dicatur Missa conveniens Officio cum *Gloria & Credo*; si verò infra ejusmodi Octavam fiat Officium de aliquo Sancto. & eo die votiva dici debeat de B. Virgine, dicatur Missa festiva, de Octava, omisso *Gloria & Credo*. Atque hoc etiam in Votivis aliorum Sanctorum Octavam habentium observandum est. Gav. l. c. litt. P.

X. Missæ votivæ de Spiritu sancto, de B. Virgine, & pro Defunctis, quæ præscribuntur Presbyteris in eorum ordinatione dicendæ, post Celebrationem primæ eorum Missæ, sequuntur regulas votivarum, atque adeò dici non possunt illis diebus, quibus aliæ Votivæ prohibentur. Gav. p. 1. tit. 4. maximè cum hæc Missæ omnino non injungantur sub peccato, sed solum ex congruitate quadam & decentia, uti Valen-

cia 10. 3. d. 5. puncto. §. 2. Castropal. & alij multi sentiunt
apud P. Gobat in Alph. Sacrif. n. 713.

§. II.

Quæ Missa dicenda sit.

IN Missis Votivis de Sanctis vel dicitur Missa propria, si habetur, mutatis in Collecta verbis *Nativita, Festa &* hujusmodi in verbum *Commemoratio*, desumptis item Tractu, Graduali, vel Versibus cum *Alleluia*, si opus est, ex Missa de Communi; vel certè tota Missa dicatur de Communi, prout ratio temporis requirit.

II. Dubitant hîc nonnulli 1. An, si Mulieres prægnantes pro felici partu petant tres Missas, scilicet ad honorem Nativitatis Christi, B. Virginis, & S. Joannis Baptistæ dici, in tali casu debeant hæ tres Missæ ex Festis ipsis, mutatis mutandis, ut præcedente numero dictum est, desumi, an verò aliæ ad hanc intentionem legi? Qua in re non idem omnium est sensus & opinio. P. Paulus Hoffeus Societatis nostræ Assistentis olim hac de re quæsitus, respondit, ejusmodi petitioni morem non gerendum, utpote clarè Concilio Tridentino Sess. 22. de celebr. Miss. contrariæ, ubi ait, quarundam Missarum & Candelarum certum numerum, qui magis à superstitioso cultu, quàm à vera Religione inventus est, omnino ab Ecclesia removendum esse. In eandem sententiam conspirabunt etiam Gavantus p. 4. tit. 17. n. 8. & Arnaudus tr. 1. p. 4. tit. 17. n. 9. ubi ajunt, si Missa votiva de Assumptione, aut Nativitate B. Virginis, aut ejusmodi petatur, dici posse unam ex quinque votivis ejusdem, cum intentione ad honorem Assumptionis B. Virginis, eò quòd non deceat dicere: *Gaudeamus omnes in Domino diem Festum &c.* aut verba *diem Festum in Commemorationem* mutare; & præterea alia etiam inconvenientia sequantur, quæ tamen citati Authores non exprimunt. Specialis tamen in nostro casu difficultas esse posset in Missa de Nativitate Christi dicenda; cum enim in hoc Festo tres Missæ assignentur, nulla videtur commodè pro Votiva accipi posse; non prima, quia ad noctem dirigitur, ideòque difficilis est Orationum immutatio: non secunda, quia Evangelium non tam est de Nativitate Christi, quàm Pastorum adventu ad Præsepe; non tertia, quia in fine habet

Evan-

Evangelium de tribus Regibus, quod videtur parùm convenire pro Missa votiva extra tempus Festorum Nativitatis & Epiphaniæ dicenda. His tamen non obstantibus, passim practicatur opposita sententia, scientibus, & non contradicentibus Superioribus, eò quòd non appareat ratio, cur de alijs Sanctis Missæ votivæ ex proprio Festo Sanctorum desumi queant, & non idem etiam de Missis votivis Nativitatis Christi, B. V. & sancti Joannis Baptistæ dici possint. Neque enim superstitio timenda est, cum non in numero sistat devotio petentium, sed in Mysterio duntaxat. Neque etiam in Missa eligenda pro Votiva Nativitatis difficultas absterere debet, cum facilè possit sumi Missa de Octava Nativitatis, quæ incipit: *Puer natus est nobis*, & tota facilè est ad hunc finem applicabilis. Ego nec damnare omnino volo hanc devotionem, si alicubi fortè cum Superiorum approbatione inducta est; nec omnino approbare, sed potius suaderem, ut, qui petunt ejusmodi Sacra pro se legi, capaces, si fieri possit, redderentur, ut persuadeant sibi, quodvis aliud Sacrum ex approbatis ab Ecclesia servire posse ad finem, quem intendunt; imò magis fortè efficax fore propter reverentiam & obedientiam, quam Ecclesiæ proprium suum judicium abnegando & subijciendo exhibent.

III. Dubitant alij 2. An, & quæ Missa dicenda sit de quatuordecim Auxiliatoribus, nempe de SS. Georgio, Vito, Sebastiano, Blasio, Dionysio, Panthaleone, Erasmo, Cyriaco, Christophoro, Achatio, Eustachio, Ægidio, Catharina, Margaretha, Barbara, si petatur? Ad quod dubium respondet primò Gavantus p. 4. tit. 17. n. 14. Missam specialem, quæ de his Sanctis Venetijs impressa est, penitus rejectam esse à S. Congregatione die 16. Jan. 1617. ita ut neque retineri possit in Missali sub pœna librorum prohibitorum. Resp. 2. Si specialis devotio petentium Missam de his Sanctis requirat, posse Missam de pluribus Martyribus ex Comuni Sanctorum legi; tum quia plures ex his Sanctis Martyrio coronati sunt, atque adeò major pars minorem ad se trahit; tum quia, cum nullus in ijs Apostolus contineatur, proximi dignitate sunt ipsi Martyres, atque adeò etiam ex hoc capite meritò de ipsis potius, quàm Confessoribus vel Virginibus Missa legitur, maximè cum pro pluribus Martyri-

bus Missa propria, non item pro Confessoribus reperia-
tur.

§. III.

Quæ partes dicendæ vel omittendæ.

I. **I**N Votivis, etiam infra Octavam, nunquam dicitur *Gloria* & *Credo*, nisi in Missis Angelorum, & B. Virginis in Sab-
bato (in quibus dicitur *Gloria* sine *Credo*) & quando fit Missa
solemnis pro re gravi vel publica causa. Si tamen etiam tunc
adhibeantur paramenta violacea, non debet dici *Gloria* &
Credo, (extra Dominicam, in hac enim semper *Credo* dici-
tur) uti S. Rituum Congregatio decrevit. Quando Missa vo-
tiva dicitur eo die, quo Sanctus aliquis obiit, convenit dice-
re *Gloria*, etiam si non sit dictum Officium de eo. Arnaudus
tit. 8. n. 1.

II. In Votivis privatis de aliquo Sancto, pro Gratiarum
actione, secunda Oratio erit de Officio, tertia pro Gratiarum
actione. In Missa verò solempni dicuntur duæ tantum assi-
gnatæ in proprio loco, id est, una, vel Missæ SS. TRINITA-
TIS, vel Spiritûs Sancti, vel Beatæ Virginis, & altera pro Gra-
tiarum actione, sub una conclusione. In alijs Votivis pri-
vatis, propriè gratiarum actionis, prima Oratio erit, ut in
Missa solempni, secunda de Officio, tertia, quæ alioqui se-
cundo loco fuisset dicenda. Juxta superius dicta p. 2. tit. 11.
num. 5.

III. In Ferijs Adventûs, si dicantur Missæ Votivæ de
Passione, vel pro peccatis & aliæ, non est omittendus Versus
cum suo Alleluja, quia non sunt Missæ de Tempore. Si verò
infra Octavam Paschæ ob gravem aliquam causam contin-
gat dici Missam Votivam, non dicitur Graduale, licet illud
dicatur de Tempore: sed dicuntur duo Versus cum suis Alle-
luja: & in fine Missæ, dicitur *Ite Missa est* sine duplici Alle-
luja. Arnaud. *tr. 1. tit. 17. n. 5.* ex Gavanto p. 4. *tit. 17. n. 12.*

IV. A Septuagesima usque ad Pascha in Votivis, quæ di-
centur, semper dicitur Tractus, etiam ijs diebus, in quibus
non dicitur in Missa Feriæ. Arnaud. *l. c. n. 3.*

V. Psalmus *Judica* & *Gloria Patri*, ad Introitum, & in fi-
ne Psalmi *Lavabo* dicitur in omnibus Votivis, etiam tem-
pore Passionis, licet non dicatur in Missis de Tempore. Ar-
naud. *l. c. n. 4.*

VI. Præ-

VI. Præfatio propria dicitur, si eam habet Missa *Votiva*; si non habet, dicitur de Tempore, vel *Octavâ*, vel *Communis*. Infra *Octavam* tamen *Nativitatis* dicitur Præfatio de *Nativitate*, licet *Votiva* propriam habeat. *Communicantes*, & *Hanc igitur*: dicitur, si *Votiva* dicatur infra *Octavam*, quæ illud habet. Gavant. *tit. 12. litt. G.*

VII. Pro *Evangelio* ultimo in his *Missis* semper *S. Joannis* *Evangelium* sumitur.

TITULUS III.

DE MISSIS PRO DEFUNCTIS.

ETiam de his tria consideranda veniunt. 1. Quando dici possint. 2. Quæ Cæremoniæ in ijs sint observanda. 3. Quomodo Absolutio peragenda sit.

§. I.

Quando dici possint.

I. *Missæ* privatæ pro *Defunctis* dici possunt quocunque die, quo licitum est *Votivam* *Missam* celebrare. Gavant. *p. 1. tit. 5.* Imò etiam in *Duplici* *Festo* (modò non *Christi* *solemne*) dici posse talem *Missam*, docent *probi* *Authores* apud *Dianam* *p. 3. tr. 6. resol.* si tamen id exigat. Verùm quia *Alexander VII.* & *Clemens IX.* speciali decreto veruerunt, ne in *Duplicibus*, ejusmodi *Missæ* *votivæ* legatur, concesseruntque, ut *Indulgentiæ*, quæ alioqui non nisi per *Missam* de *Requiem* in *Altari* *privilegiato* obtineri poterant, etiam per *Missam* de *Festo* *occurrente* dictam impetrari queant, ideo saltem, ubi promulgatum est ejusmodi decretum, observari debet. Sed infra *Octavam* *Corporis* *Christi*, *Missæ* de *Requiem* pro *Defunctis* prohibitiæ sunt nisi Decreto *Clementis X.* die 21. Junij 1670.

II. In *Dominicis* & *Festis*, quæ non sunt primæ *Classis* *Missam* *insepulto*, hoc est, præsentem *corpore* in *Ecclesia*, cessit *S. Rituum* *Congregatio* 25. Maij 1603. quod *Arnoldus* *p. 1. tit. 5. num. 4.* intelligendum putat de *solemni* *Missam* tantum, non de *privatis*, quæ etiam præsentem *corpore* non possunt in *Dominicis* aut *Duplicibus*.